

PhD je vědecký titul

Martin Fusek

10.11.2017 KreCon

[CC BY-NC-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

PhD studium v ČR – často zmiňované problémy

- Vysoký počet PhD studentů
- Mnoho studentů na jednoho školitele
- **Nerelevantní témata**
- Vysoké procento předčasně ukončených
- Dlouhá doba studia
- Nízký příjem **některých** PhD studentů

Definice titulu PhD

- Jedná se o titul vědecký
 - Do posudku oponenta se vkládá magická věta o tom, že daný/ná žadatel/ka je schopen samostatné vědecké práce a že je disertační práce doporučena k obhajobě.
 - (Liší se v uměleckých oborech)
-
- Tedy záměrem je vychovávat **další vědeckou generaci**, která by dále byla schopna vědecky pracovat.

Co je věda?

- Mnoho definic
- Jednotící jsou atributy jako: poznávání a pochopení světa okolo nás, hledání pravdivé/správné interpretace pozorovaných jevů, vytváření závěrů a jejich aplikace k dalšímu poznávání.
- Aplikace vědeckého bádání k zlepšování života lidí – vědecký přístup k řešení konkrétních problémů

Co není věda?

- Mechanické opakování experimentů či pozorování jevů bez hlubšího významu
- Vytváření bezvýznamných hypotéz a jejich ověřování
- Práce na „moderních tématech“ bez jakékoliv analýzy a diskuze
-mnoho dalších

Kombinace celé řady faktorů vede k degradaci kvality PhD studia.

Připomínka z minulosti

Kdo jde na PhD – motivace ?

- Až 30 % (v některých oborech i daleko více) vstupuje do PhD studia, protože **neví co má dělat a chce si prodloužit studium.**

Kde se studuje ?

- Často **PhD studium na mateřské instituci** – pokud nedojde ke změně a ke zvýšení horizontální mobility PhD studentů, pak se situace bude stále jen zhoršovat.
- Bohužel toto postihuje i celou řadu nadějných studentů, ti pak v mateřské instituci „zakrní“.
- Obecně problém „inbreedingu“

Co se studuje ?

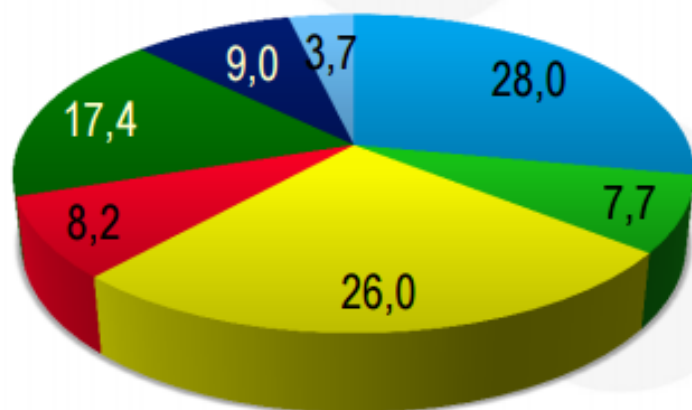
- Z vlastní analýzy zadávaných témat si dovolím tvrdit, že značný počet témat nepatří mezi témata vědecká

Zodpovědnost školitele – a také studenta

- Školitel by neměl otvírat pozice pro PhD studenty pokud:
 - Nemá na ně peníze = nemá kvalitní granty
 - Nemá kvalitní témata (nemá granty)
 - Nemá na ně čas
- Z osobních zkušeností vím, že dalších 30% PhD témat nejsou témata skutečně vědecká, ale témata v oblasti „zlepšovacích návrhů“.
- To neznamená, že se nedá dělat špičková věda v oblasti aplikací. Ale zase – snadno ji poznáte, protože je podporována firmami a pak školitel má pro PhD studenty peníze
- Měla by fungovat autoregulace – **tedy student k takovému školiteli nechce nastoupit**, protože nebude mít peníze, témata nejsou zajímavá
- Student (**pokud se chce skutečně věnovat vědecké práci**) by se měl před nástupem informovat.

Proč jsou nedokončená PhD studia?

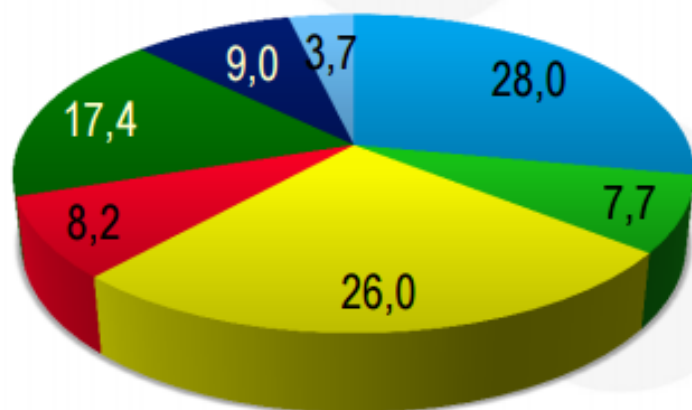
Důvody přerušení studia

- Rodičovská dovolená, založení rodiny
- Finance
- Pracovní vytížení nebo pracovní příležitost
- Doktorské studium/téma neodpovídá mým představám
- Nedostatek času, časová tíseň
- Zahraniční pobyty, cestování
- Jiné

Proč jsou nedokončená PhD studia?

Důvody přerušení studia

■ Rodičovská dovolená, založení rodiny

■ Finance

■ Pracovní vytížení nebo pracovní příležitost

■ Doktorské studium/téma neodpovídá mým představám

■ Nedostatek času, časová tíseň

■ Zahraniční pobyty, cestování

■ Jiné

Důležitý faktor – postavení žen

- Mnoho z nich ukončí, protože chce logicky založit rodinu.
- Současný systém prakticky vylučuje souběh PhD studia s rodičovstvím, zvláště v případě experimentálních oborů
- **Řešení** – prostředky na podporu rodičů aby mohli využít předškolních zařízení před 3 roky věku dítěte (viz systém na ÚOCHB pro postdoktorandy)

Dlouhá doba studia

- Zodpovědnost institucí
- Chyba na straně zákona ?
- A znovu – student by se měl informovat než nastoupí

- Tlak na to, aby se přijala obecná pravidla jako je to např. v UK

Nízký příjem

- Tím, že by se zavedlo plošně vyšší stipendium, jen by se podpořily negativní rysy
- Student se má informovat a dohodnout se školitelem o výši příjmu
- Proč existují instituce, kde to funguje a pak ty, kde to skřípe ?
- Proč tam studenti zůstávají ?

Řešení

- Určitě není univerzální, neexistuje žádné rychlé
- **Peníze** – specifická podpora, jako například pro rodiče/maminky
- **Doba studia** – specifická pravidla na úrovni MŠMT
- **Relevance témat** – zodpovědnost institucí, tlak ze strany zřizovatelů

- Hodně je ale v rukou samotných studentů
- **ČAD – osvěta pro studenty, kteří se rozhodují, jakmile nastoupí už je téměř pozdě**
- **Tlak na mobilitu** – to pomůže jak studentům, tak vědě jako takové = nutná informovanost studentů kde se jaká témata nabízejí, propojování.